

VILNIAUS | UNIVERSITY OF
KOLEGIJA | APPLIED SCIENCES
FACULTY OF PEDAGOGY

TARPTAUTINĖ TEORINĖ PRAKTINĖ
KONFERENCIJA

**ĮTRAUKI VISUOMENĖ IŠŠŪKIŲ
LAIKOTARPIU: VISŲ AR TIK KAI
KURIŲ ĮTRAUKTIS?**

PRANEŠIMŲ SANTRAUKOS

INTERNATIONAL THEORETICAL AND PRACTICAL
CONFERENCE

**INCLUSIVE SOCIETIES IN THE CHALLENGING ERA:
INCLUSION OF ALL OR JUST (FOR) SOME?**

SUMMARIES OF REPORTS

ISBN 978-609-436-066-4 (INTERNETE)

©VILNIAUS KOLEGIJA
PEDAGOGIKOS FAKULTETAS

VILNIUS, 2021

TURINYS

ADDRESSING INEQUITY. THE LIMITS AND POSSIBILITIES OF EDUCATION	3
LYČIŲ STEREOTIPAI MOKYKLOSE: MOKYTOJŲ IR MOKSLEIVIŲ NUOSTATŲ APŽVALGA	5
DISRUPTIVE EDUCATIONAL MODELS FOR SHAPING THE FUTURE: THE EU OPEN DESIGN SCHOOL (DEUS) FOR THE CREATIVE SECTOR	8
CREATING A CHILD'S PLAY SPACE AS AN EXAMPLE OF IMPLEMENTING A STRATEGY SUSTAINABLE DEVELOPMENT	11
PARENTS ATTITUDES TOWARD THE IMPLEMENTATION OF INCLUSIVE EDUCATION IN TURKEY	13
THE BARRIERS FOR SUCCESSFUL INCLUSION ASSESSMENT AND OVERCOMING IN THE PRESCHOOL	15
ĮTRAUKIOJO SPORTO MODELIŲ PRITAIKYMAS PRAKTIKOJE	19
AUKŠTOSIOS MOKYKLOS DĖSTYTOJŲ PSICHOSOCIALINĖS SAVIJAUTOS YPATUMAI	22
SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ TURINČIŲ VAIKŲ JUDESIO IR PADĖTIES KOREKCIJOS VEIKLOS INDIVIDUALIZAVIMAS IR DIFERENCIJAVIMAS	25
AUKŠTOSIOS MOKYKLOS DĖSTYTOJŲ PSICHOSOCIALINĖS SAVIJAUTOS YPATUMAI	28
VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ SOCIALINIO ĮSITRAUKIMO GALIMYBĖS BEI EGZISTUOJANČIOS PROBLEMAS	31
GLOBALUSIS ŠVIETIMAS – ĮRANKIS DARNAUS VYSTYMO SI NUOSTATŲ SKLAIDAI ŠVIETIME	33
ĮTRAUKAUS UGDYMO ĮGYVENDINIMAS RENGIAN T ŠOKIO PEDAGOGUS VILNIAUS KOLEGIJOJE	36
KRIMINALINĖ SUBKULTŪRA KAIP NUTEISTŲJŲ RESOCIALIZACIJOS VEIKSNYS	39

**ADDRESSING INEQUITY. THE LIMITS
AND POSSIBILITIES OF EDUCATION**

Assoc. prof. Carmel Borg
University of Malta (Malta)

The presentation takes a social-justice informed stance to define inclusive societies as those which afford all individuals and groups, regardless of person- or group-specific characteristics, access to and full participation in society. A human-rights based approach to equity that commits inclusive societies to eliminating all forms of discrimination while according the most marginalised the greatest attention to overcome personal as well as structural barriers to access to society's common goods.

Equitable access to education has been identified by the United Nations as one of the seventeen Sustainable Development Goals (SDGs). 193-member states of the United Nations, including Lithuania, adopted the agenda entitled 'The 2030 Agenda for Sustainable Development'. SDG 4 responds to inequities in access to education, and commits adoptive members to address exclusive policies as well as pedagogical, curricular, and resource-distribution practices in the foregoing domain. Access is hereby understood not only in terms of equal distribution of resources but, most importantly, equality of educational outcomes.

The presentation will explore how global and societal issues intersect with educational policies to influence student achievement and lifelong learning. The foregoing exploration will expose the limits as well as possibilities of education as an emancipatory and liberatory tool. Against such backdrop, the presentation will then focus on how policy frameworks, educational cultures, pedagogical approaches and curricular experiences can contribute to distributive justice rather than selective equality.

References

- Hollins-Alexander, S. & Law, N. (2021) *Collective Equity. A Movement for Creating Communities Where We All Breathe*. Ohio: Corwin.
- Honigsfeld, A., Dove, M.G., Cohan, A. & McDermott Goldman, C. (2021) *From Equity Insights to Action. Critical Strategies for Teaching Multilingual Learners*. Ohio: Corwin
- Lareau, A. (2003) *Unequal Childhoods: Class, Race and Family Life*. Berkeley: University of California Press.

**LYČIŲ STEREOTIPAI MOKYKLOSE: MOKYTOJŲ IR
MOKSLEIVIŲ
NUOSTATŲ APŽVALGA**

dr. Vilana Pilinkaitė Sotirovic
Lietuvos socialinių mokslų centras/ Lygių galimybių
plėtros centras (Lietuva)

Pranešimo metu pristatomi 2020-2021m. atlikti moksleivių ir mokytojų apklausos rezultatai. Tyrimo tikslas – pamatuoti gimnazijų moksleivių nuostatas dėl lyčių vaidmenų ir lyčių stereotipų siekiant išsiaiškinti, kokį poveikį stereotipinės nuostatos daro moksleivių elgesiui normalizuojant smurtą lyties pagrindu. Klausimais sudaryti remiantis lyčių nuostatų skalėmis, sudarytomis Pulewitz ir Barker (2008) ir adaptuotomis Jungtinių Tautų programos UN Women tyrimuose siekiant pamatuoti nuostatas (gender-related attitudes) dėl lyčių normų, moterų ir vyrų socialinių vaidmenų suvokimo, seksualinio ir kitokio tipo smurto atpažinimo ir požiūrio į smurtą dėl lyties. Apklausa vyko devyniose gimnazijose: po tris gimnazijas Alytuje, Jonavoje ir Ukmergėje. Joje dalyvavo 457 moksleiviai (245 merginos ir 206 vaikinai, 6 nurodė kitą tapatybę) 2020 m. ir 394 (237 merginos, 146 vaikinai ir 11 nurodė kitą tapatybę) – 2021 ir 177 mokytojai 2020 m. ir 162 – 2021 m.

Palyginus 2020 m. ir 2021 m. apklausų rezultatus pastebima, kad mažiau moksleivių buvo linkę sutikti su lyčių stereotipus įtvirtinančiais teiginiais. Jų nepritarimo tendencijos sustiprėjo arba liko nepakitusios. Mokytojų nuostatos kito mažai. Tai galima sieti, viena vertus, su tuo, kad daugeliu atveju mokytojai mažiau linkę pritarti stereotipines nuostatas išreiškiantiems teiginiams. Kita vertus, tai sietina su tuo, kad kai kurie lyčių stereotipai mokytojų nuostatose nepakito. Tai leidžia daryti prielaidą, kad tikslingas darbas su moksleiviais gali daryti poveikį skatinant juos pastebėti ir atpažinti lyčių stereotipus, priekabiavimo apraiškų turintį elgesį ir smurtą lyties pagrindu. Analizuojant apklausų rezultatus pastebėta, kad vaikinai linkę labiau palaikyti stereotipines nuostatas nei merginos. Tai skatina ieškoti tikslingų priemonių darbui su vaikinais, siekiant keisti tradicines nuostatas apie lyčių socialinius vaidmenis ir normas (Baker et al.; Levto et al). Siekiant daryti poveikį mokytojų nuostatoms tikslinga atlikti nuodugnesnę analizę ir išsiaiškinti darbo su auditorija metodus, skatinančius pastabumą lyčių stereotipams ir stiprinančius savirefleksijos įgūdžius.

Literatūra

Pulerwitz, J., Barker G. (2008). Measuring Attitudes toward Gender Norms among Young Men in Brazil Development and Psychometric Evaluation of the GEM Scale, *Men and Masculinities*, 10(3): 322-338.

Barker, G., Contreras, J.M., Heilman, B., Singh, A.K., Verma, R.K., and Nascimento, M. (2010). *Evolving Men: Initial Results from the International Men and Gender Equality Survey (IMAGES)*. Washington, D.C.: International Center for Research on Women (ICRW) and Rio de Janeiro:

**DISRUPTIVE EDUCATIONAL MODELS FOR SHAPING
THE FUTURE: THE EU OPEN DESIGN SCHOOL
(DEUS) FOR THE CREATIVE SECTOR**

Rita Orlando
Vytautas Magnus University (Lithuania)

Under the conditions of global competition, innovation is essential for a company's survival. Creative workers who can contribute to innovation are in increasing demand. Schools and training institutions need to respond to this shift in competence requirements by adjusting their pedagogical practices, including assessments, curricula, and learning environments. The creation of important prerequisites for innovative processes in education and training is both a possibility and a necessity.

Questions around the validity of institutionally-sanctioned learning are not new, and have been questioned for centuries. Leonardo da Vinci himself referred to himself as *omo senza lettere* – an “unlettered man” – because he had not received the kind of liberal arts schooling that led to the university. He himself argued it was his lack of indoctrination that liberated him from mental restraints.

Collaborative and interdisciplinary skills will become key in the future along with a robust set of entrepreneurial, managerial, technological, cross-sector and wider digital skills. This unique asset can support the educational sector, through developing a creative mindset and also through designing new flexible educational tools.

The future of education should be centred around these principles, leveraging creativity, collaboration and knowledge exchange within different sectors, promoting participation of different professionals and stakeholders in tackling common challenges, creating the conditions for the entire society to contribute. We should build “A school of formation, not of information”.

We need a cross contamination strategy between education and culture through pilot experimentation: it's not simply introducing culture or creativity into the curricula but it's related to experimentation through mistakes / learning by doing / trial and error - familiarizing with experimentation and mistakes as tools of creativity, engagement,

investigation and innovation. Cultivating creative skills might lead us to be more effective, more used to dealing with unexpected scenarios if we train and test ourselves in facing multiple and diversified challenges using all the resources that we have and being genuinely innovative.

**CREATING A CHILD'S PLAY SPACE AS AN EXAMPLE
OF IMPLEMENTING A STRATEGY SUSTAINABLE
DEVELOPMENT**

PhD. Agnieszka Janik

University of Wrocław, Institute of Pedagogy (Poland)

The sustainable development strategy, is an example of international efforts to integrate the environment, society and economy, and aimed at improving the living conditions of future generations. In thinking about sustainable development, one cannot forget - the child as a subject developing through play. Article 31 of the Convention on the Rights of the Child guarantees a child the right to „rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child” (OHCHR). Based on the theory and practice it is obvious that play is the essential for child`s life and development.

Within the contemporary society there is a great lack of outdoor play areas. The idea of natural and outdoor play is just as old. Its importance and advantages derived form it have its roots within great educators`, doctors`, philosophers` and sociologists` approaches. Thus, within the presentation examples of outdoor play areas such as natural playgrounds, adventure playgrounds and forest kindergartens will be discussed. Those areas create condition`s for comprehensive development and at the same time stand as a part of the concept of sustainable development.

References

Convention on the Rights of the Child (OHCHR). Retrieved from: <https://www.ohchr.org/documents/professionalinterest/crc.pdf>

Sustainable development strategy. Retrieved from: https://sustainabledevelopment.un.org/content/dsd/dsd_aofw_nsd/nsds_pdfs/NSDS_map_bg_note.pdf

**PARENTS ATTITUDES TOWARD THE
IMPLEMENTATION OF INCLUSIVE EDUCATION IN
TURKEY**

PhD. Hasan Karacan
Cyprus Science University (North Cyprus)

Inclusive education means acceptance of children into schools for education of the all-inclusive public. This includes special needs children, children who scarcely speak the language, as for example new immigrants, and children of average intelligence up to and including exceptionally intelligent children. In a world aiming at a global society, inclusive education has become of interest even to international organizations, such as UNICEF, UNESCO, the Council of Europe, the United Nations and the European Union. The main difficulty in implementation is that teachers and parents alike need to cooperate and understand what inclusive education has to offer. That is, they need to come to grips with new attitudes towards education, and especially teachers face new pressures as their roles diversify. In this study, we find out about parents' attitudes towards inclusive education in Diyarbakir Turkey. In the research interviews, the emphasis on flexibility in practice comes to the fore. In-depth interviews emphasize the importance of including parents who do not internalize discrimination or respect human rights. When teachers and parents are adequately equipped, it becomes easier for them to internalize the achievements of possible in-service training programs. A short comparison is made between the situation in Turkey and in various other countries.

References

- European Agency For Special Needs and Inclusive Education (IEA). (2019). Retrieved from: <https://www.inclusive-education-in-action.org/case-study/open-book-project-italy>
- European Agency For Special Needs and Inclusive Education (IEA). (2015). Retrieved from: <http://www.inclusive-education-in-ction.org/iea/index.php?menuid=25&reporeid=274>
- UNICEF, (2021). Inclusive education. Retrieved from: <https://www.unicef.org/education/inclusive-education>

**THE BARRIERS FOR SUCCESSFUL INCLUSION
ASSESSMENT AND OVERCOMING IN THE PRESCHOOL**

Eglė Steponėnienė
Mykolas Romeris University (Lithuania)

In the World Education Forum of 2015, UNESCO declared that equal opportunities and inclusion are critical tasks for future education by 2030 (UNESCO, 2015). Inclusive education aims to ensure a high-quality education for all learners and get educated based on every learner's ability and needs by avoiding discrimination (Wild et al., 2015). Inclusive education encourages the formation of a pluralistic approach to the diversity of children's education by perceiving their differences as a value of education (Juodaitytė, 2011). Inclusive education creates a need to shift to individualized education of every child by developing and implementing new teaching and learning methods, changing educational environments, and diversifying the forms of learning (Smith, Polloway, Patton, & Dowdy, 2013; etc.). The concept of inclusive education puts an obligation on educators to have a good knowledge of and the ability to combine education technologies that meet all the learners participating in the education process.

The education law in Lithuania was updated with the obligation for the schools to accept each child in the mainstream schools, and this will be mandatory starting 2024. It also raises many questions and concerns about ensuring the least restrictive environment for every child in their educational setting. This should be viewed as a bidirectional process – how the professionals can adjust the physical environment and teaching methods to each child first, and what type of barriers each child might face due to their medical disease's specifics which may interfere with their ability to learn. As the primary goal of the action plan for preparedness to implement education law No, I-1489 change and addition in 2021-2024 declares the schools setting are obligated to remove physical, emotional, informational, social barriers and ensure quality education for each child by learning with their peers at the nearest educational institution, providing the necessary assistance to meet each child individual educational needs. However, the research (for example, Raudeliūnaitė & Steponėnienė, 2020) show that primary school teachers do face different high-level challenges in ensuring inclusive education for children with special needs, especially those who have a diagnosis of autism and related disorders. Research

revealed the following challenges are most common: problem behavior of children with autism, difficulty engaging children with special needs in the classroom community and everyday activities, challenges in collaborating with other teachers, lack of educational support for professionals and parents. To reduce the scope of these challenges, the strong accent for early intervention should be stressed out. Many learning barriers might be reduced and even wholly overcome if they could be noticed, definitionally described, and assessed in early childhood. The professionals lack valid instruments in the native Lithuanian language to do it functionally. Almost everyone is aware of inclusion as about a value. However, identifying specific barriers and reducing them functionally is still a doubt and challenge.

English speaking countries and translations into other eight languages implement the VB-MAPP (Sundberg, 2014) Barriers Assessment as a tool designed to identify and score 24 learning and language acquisition barriers that might impede a child's progress in the school setting. Since 2021 this tool is available in the Lithuanian language as well. The VB-MAPP Barriers Assessment includes 24 everyday learning and language acquisition barriers that children with autism or other developmental disabilities face. These barriers include problem behavior, instructional control, impaired request, expressive and receptive language, and intraverbal skills, social skills issues, prompt dependency, scrolling, impaired scanning, problems with conditional discrimination, failure to generalize, weak motivation, reinforcer dependency, self-stimulation, impaired articulation, obsessive-compulsive behavior, hyperactivity, failure to make eye contact, sensory defensiveness. In order to check the reliability of the Lithuanian version of this instrument, the data of 30 children in the age range of 2-6 years with the diagnosis of autism were collected and quantified using Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) tool. The Cronbach's alpha based on all 24 assessment items reached the value of ,959. It allows to conclude that removing any aspect of the assessment would not increase the Cronbach's alpha (internal consistency of the questionnaire scale), so there is no need to remove

anything from the barrier assessment. The instrument is reliable and can be used for learning and language acquisition barriers assessment in educational settings starting from preschool.

References

- European agency for special needs and inclusive education. (2011). Key principles for promoting quality for inclusive education – recommendation for practice. Retrieved from: <https://www.european-agency.org/sites/default/files/Key-Principles-2011-EN.pdf>
- European agency for special needs and inclusive education. (2014). Five key messages for inclusive education. Retrieved from: <https://www.european-agency.org/resources/publications/five-key-messages-inclusive-education>
- European Parliament: Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs. Retrieved from: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596807/IPOL_STU\(2017\)596807_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596807/IPOL_STU(2017)596807_EN.pdf)
- Juodaitytė, A. (2014). Vaikų individualizuoto ugdymo pedagoginės rekonstrukcijos: diskursai ir metakontekstai. *Tiltai*, 66 (1), 237–248.
- Raudeliūnaitė, R., Steponėnienė, E. (2020). Challenges for primary school teachers in ensuring inclusive education for children with autism spectrum disorders. *Pedagogika / Pedagogy 2020*, t. 138, Nr. 2, p. 209–225 / Vol. 138, No. 2, pp. 209–225, 2020
- Smith, E., Polloway, A., Patton, R., Patton, R., Dowdy, C. A. (2013). *Teaching Students with Special Needs in Inclusive Settings*. NJ: Pearson
- Wild, E., Schwinger, M., Lütje-Klose, B., Yotyodying, S., Gorges, J., Stranghöner, D., Neumann, P., Sekre, B. and Kurnitzki, S. (2015). Schülerinnen und Schüler mit dem Förderschwerpunkt. *Unterrichtswissenschaft*, 43 (7), 1–27.
- World Education Forum. (2015). Education 2030. Incheon Declaration and framework for action towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. UNESCO: UNESCO Institute. Retrieved from: <https://iite.unesco.org/publications/education-2030-incheon-declaration-framework-action-towards-inclusive-equitable-quality-educationlifelong-learning/>
- Sudnberg, M. (2014). *The Verbal Behavior Milestones Assessment and Placement Program: The VB-MAPP, 2nd Edition*. AVB Press.

ĮTRAUKIOJO SPORTO MODELIŲ PRITAIKYMAS PRAKTIKOJE

dr. Andrius Brusokas, Jūratė Martinonytė
Kauno kolegija (Lietuva)

Įtraukusis sportas apibrėžiamas kaip skirtingų fizinių gebėjimų, lyčių žmonių, sportavimas kartu (Kiupis, 2018), akcentuojant įtrauktį į sportą nepriklausomai nuo žmogaus socialinių, kultūrinių, sveikatos skirtumų. Ši įtraukioji fizinė veikla pagrįsta lygiomis galimybėmis, aktyviu dalyvavimu, pasitelkiant lanksčias taisykles, kurios padeda atsiskleisti individualioms kiekvieno dalyvaujančio žmogaus charakteristikoms.

Užsienio šalyse atliktų tyrimų (Marivoet, 2014; Misener and Darcy, 2014; Van Asselt, Buchanan, Peterson, 2015; Farias et al, 2015; Di Palma, Tafuri, 2016; Cassese, Raiola, 2017; Kiupis, 2018; Kirakosyan, 2019 ir kt.) rezultatuose atskleidžiama, kad įtraukus neįgaliuosius į sportinius užsiėmimus kartu su sveikaisiais, pagerėja žmonių su negalia socialiniai gebėjimai, susitelkimas ties atliekama veikla, gerėja savarankiškumas bei padidėja savigarba. Rengiant Jungtinių Tautų (JT) neįgaliųjų teisių konvenciją pagrindinis dėmesys buvo skiriamas neįgaliųjų socialiniai įtraukčiai, siekiant išspręsti socialines, ekonomines, politines, kultūrinės atskirties problemas (Kirakosyan, 2019), tad sportas yra viena iš kryptių siekiant stiprinti asmeninį ir visuomeninį tobulėjimą.

Siekiant skatinti skirtingų gebėjimų žmones sportuoti kartu galimos skirtingos įtraukiojo sporto formos. Užsienio autoriai pateikia įvairius įtraukiojo sporto modelius, kurie svarbūs tokio sporto plėtojime. McConkey et al (2013) teigia, kad sukuriant lygias galimybes, keičiant požiūrį žmones su negalia bei siekiant asmeninio tobulėjimo galima sukurti palankias sąlygas įtraukiojo sporto plėtojime. Praktikoje išryškėja, kad labai svarbios žinios apie įvairias negalias, gebėjimas dirbti kartu su žmonėmis su negalia ir be jos, reikalinga įranga ir aplinkos sukūrimas bei asmeninės savybės. Įtraukaus sporto modeliuose pabrėžiama, kad gebėjimas priimti kiekvieną su skirtingais gebėjimais yra svarbiausia siekiant būti fiziškai aktyviais.

Analizuojant neįgaliųjų įtraukties aspektus nepakanka kurti modelius pritaikytus tik neįgaliųjų bendruomenei (Kamberidou et al, 2019), svarbus visų žmonių įsitraukimas į veiklas, trenerių kūrybiškumas. Sukurtų

modelių analizė išryškina įvairius aspektus pradedant nuo aplinkos, įrangos, trenerio žinių ir gebėjimų, aktyvaus žmonių įsitraukimo į veiklas ir baigiant visuomenės požiūrio į neįgalius asmenis keitimu (Martinonytė ir Brusokas, 2021). Gebėjimas pritaikyti teorinius įtraukaus sporto modelius praktikoje padeda siekti skirtingų žmonių įtraukties į fiziškai aktyvias veiklas skatinant bendravimą ir bendradarbiavimą.

Literatūra

- Cassese, F.P., Raiola, G. (2017). The importance of sport in disability management. *Sport Science*, 10, 7-11.
- Di Palma, D., Tafuri, D. (2016). Special needs and inclusion in sport management: a specific literature review. *Sport Science*, 9 (2), 24–31.
- Farias, C., Hastie, P.A. & Mesquita, I. (2017). Towards a more equitable and inclusive learning environment in Sport Education: results of an action research-based intervention. *Sport, Education and Society*, 22(4), 460-476.
- Kamberidou, I., Bonias, A., Patsantaras, N. (2019). Sport as a means of inclusion and integration for „those of us with disabilities“. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(12), 99-128.
- Kirakosyan, L. (2019). Sport for All and Social Inclusion of Individuals with Impairments: A Case Study from Brazil. *Societies*, 9(2), 44.
- Kiuppis, F. (2018). Inclusion in sport: disability and participation. *Sport in Society*, 21(1), 4-21.
- Marivoet, S. (2014). Challenge of Sport Towards Social Inclusion and Awareness-Raising Against Any Discrimination. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 63 (1), 3-11.
- Martinonytė, J., Brusokas, A. (2021). Inkluzinio sporto modelių teorinės paradigmos. Role of higher education institutions in society: challenges, tendencies and perspectives, 1(9), 140-144.
- McConkey, R., Dowling, S., Hassan, D., & Menke, S. (2013). Promoting social inclusion through Unified Sports for youth with intellectual disabilities: a five-nation study. *Journal of intellectual disability research: JIDR*, 57(10), 923-35.
- Misener, L., Darcy, S. (2014). Managing disability sport: From athletes with disabilities to inclusive organisational perspectives. *Sport Management Review*, 17(1), 1-7.
- Van Asselt, D., Buchanan, A., Peterson, S. (2015). Enablers and barriers of social inclusion for young adults with intellectual disability: a multidimensional view. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 40(1), 37–48.

**AUKŠTOSIOS MOKYKLOS DĖSTYTOJŲ
PSICHOSOCIALINĖS SAVIJAUTOS YPATUMAI**

Asta Vaitkevičienė
Vilniaus universiteto Šiaulių akademija (Lietuva)

Nuolat kylantys darbo reikalavimai, padidintas dėmesio centras stovint auditorijoje prieš studentus, didėjantys reikalavimai aukštosioms mokykloms, aukštojo mokslo sistemos pertvarkymai ir prasidėjusi koronaviruso SARS-CoV-2 sukeltos užkrečiamosios ligos COVID-19 pandemija, nuotolinis mokymasis yra veiksniai, nulemiantys aukštosios mokyklos dėstytojo darbo sąlygas ir nuolatinį stresą. Patiriamas stresas viena vertus sustiprina motyvaciją, suteikia „starto aikštelę“ siekti aukštesnių pasiekimų, kita vertus, užsitęsęs ir tapęs chronišku stresas silpnina imunitetą, sukelia psichosomatinis sutrikimus, gali lemti padidėjusį kraujospūdį, sukelti insulto riziką, širdies ligas ir stipriai neigiamai paveikti sveikatą. Minėtos aukštųjų mokyklų dėstytojų darbo sąlygos, tikėtina sukelia padidintą stresą, todėl svarbu tirti dėstytojų psichosocialinės savijautos ypatumus.

Pranešimo metu pristatomas tyrimas, kurio tikslas – atskleisti subjektyviai išgyvenamą aukštosios mokyklos darbuotojų psichosocialinę savijautą institucijos reorganizacijos ir COVID-19 pandemijos laikotarpiu.

Tyrimo duomenims surinkti buvo panaudota Kairio, Bagdono, Liniauskaitės ir Pakalniškienės LPGS-P (lietuviškos psichologinės gerovės skalės papildomas variantas) ir autorinis stresinių situacijų klausimynas. LPGS-P skalę sudarė 17 teiginių, kuriuos buvo prašoma respondentų įvertinti balais nuo 1 iki 10. Stresinių situacijų skalės teiginius buvo prašoma įvertinti nuo 1 iki 6 balų.

Kuo aukštesnis streso balas, tuo prastesnė psichosocialinė savijauta: Pearson'o koreliacijos koeficientas $r = -0,419^{**}$, $p = 0,003$. Subjektyviu respondentų požiūriu išgyvenamo streso lygis 10 balų skalėje yra aukštesnis, negu aritmetinis vidurkis: $M = 6,42$; $SD = 2,16$.

Subjektyviai savo psichologinę gerovę, kaip žemą, suvokia 6 darbuotojai, kaip vidutinę – 37 darbuotojai; kaip aukštą – 5 darbuotojai iš 48 apklausoje dalyvavusių.

Kuo didesnis darbo krūvis, tuo aukštesnį streso lygį patiria darbuotojai, kuo aukštesnį streso lygį patiria darbuotojai tuo labiau jie mano, kad jų darbas nėra įkvepiantis; kuo aukštesnis streso lygis, tuo labiau jie linkę prisipažinti, kad jaučia nusivylimą savo profesija.

Literatūra

Kairys, A., Bagdonas, A., Liniauskaitė, A. ir Pakalniškienė, V. (2013). LPGS: lietuviškoji psichologinės gerovės skalė. Naudojimo vadovas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

**SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ TURINČIŲ
VAIKŲ JUDESIO IR PADĖTIES KOREKCIJOS VEIKLOS
INDIVIDUALIZAVIMAS IR DIFERENCIJAVIMAS**

Lilija Kryževičienė
Panevėžio kolegija (Lietuva)

Įtraukus(is) ugdymas – tai nuolatinis procesas, kurio pagrindinis tikslas – kurti vienodas teises visiems vaikams, užtikrinant jų kokybišką ugdymą(si). Į ikimokyklinio ugdymo įstaigoje turi būti užtikrintos visiems vaikams vienodos ugdymo(si) sąlygos, kad kiekvienas vaikas būtų visavertis ugdymo(si) proceso dalyvis, galėtų visiškai tenkinti visus savo poreikius. Pranešimo tikslas – atskleisti specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) vaikų judesio ir padėties korekcijos veiklos individualizavimo ir diferencijavimo galimybes.

Didėjantis SUP vaikų skaičius skatina permąstyti požiūrį į įtraukų ugdymą. Į ikimokyklinio ugdymo įstaigas vis dažniau atvyksta vaikai, turintys mokymosi, elgesio ir/ar emocijų, kalbėjimo ir kalbos sutrikimus. Kuo anksčiau suteikiama pagalba, tuo sėkmingesnis šių vaikų ugdymas. Pagal tėvų pageidavimus su SUP vaikais dirbama specialiojo ugdymo arba bendrojo ugdymo grupėse. Kompleksinę pagalbą šiems vaikams pagal Pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas skiria specialistai.

Judesio korekcijos pedagogas teikia pagalbą vaikams, turintiems netaisyklingą laikyseną, sulėtėjusią motorinę raidą, sutrikusią koordinaciją ir kt. Pastaraisiais metais atlikti tyrimai rodo fizinio aktyvumo naudą ne tik vaiko motoriniam vystymuisi, bet ir jo smegenų protinei veiklai, t. y. pažintinių funkcijų vystymuisi (Skurvydas, 2020). Specialistai rekomenduoja nespirtinti pagrindinių judesių raidos, leisti vaikui juos įvaldyti, kurti aplinką, skatinančią fizinės aktyvumo įvairovę, taip ugdamas vaikų kūrybiškumą, gerinant kalbinius gebėjimus ir mąstymą (Starkutė, Neimantė, 2021). Taigi judesio ir padėties korekcijos specialisto paslaugos reikalingos ir mokymosi, emocijų, kalbos ir kitus sutrikimus turintiems SUP vaikams. Sutrikimų įvairovė didelė, todėl būtinas šias pratybas lankančių vaikų diferencijavimas pagal sutrikimus ir atliekamų judesių bei pratimų individualizavimas. Tai pasiekti padeda tikslingai parinkti ugdymo(si) metodai, priemonės, vaikų fizinės veiklos organizavimo būdai. SUP vaikams ugdyti būtina tinkama, kokybiškai ir kūrybiškai įrengta ugdymosi aplinka ir specialųjį ugdymą turintis pedagogas, kuris gebėtų

lanksčiai, kūrybiškai ugdyti įvairius sutrikimus turinčius vaikus.

Remiantis ilgamete vaikų judesio ir padėties korekcijos pedagogo ikimokyklinio ugdymo įstaigoje darbo patirtimi galima teigti, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos, siekdamos teikti kokybiškas SUP vaikų ugdymo paslaugas, turėtų kurti palankias vaikų ugdymui(si) aplinkas tiek fizine, tiek psichologine prasme. Judesio korekcijos pedagogams būtina tobulinti ne tik savo srities kompetenciją, bet ir naujai įvertinti įtraukiojo ugdymo procesą: ugdytinio poreikius, ugdytojo vaidmenį, ugdymo priemones ir turinį.

Dirbant su SUP vaikais labai svarbus judesio korekcijos pedagogo gebėjimas ne tik nustatyti vaiko judesio ir padėties sutrikimus bei parinkti efektyviausius korekcijos būdus, bet ir keisti vaiko elgesį ir jo požiūrį į fizinį aktyvumą. Rekomenduojama diferencijuoti ugdymą pagal individualius specialiuosius poreikius, dėmesį skiriant fizinės sveikatos sutrikimams koreguoti, individualizuoti pratimus bei judesius atsižvelgiant į vaiko amžių, fizinį pajėgumą ir pomėgius.

Literatūra

Skurvydas, A. (2020). Judesių mokslas. 1 dalis. Griaučių raumenys, valdymas, mokymas, rehabilitacija. Kaunas: Vitae Litera.

Starkutė, J. Neimantė, I. (2021). Kaip auginti savarankiškus, kūrybingus vaikus? Kaunas: Debesų ganyklos.

**AUKŠTOSIOS MOKYKLOS DĖSTYTOJŲ
PSICHOSOCIALINĖS SAVIJAUTOS YPATUMAI**

Asta Vaitkevičienė
Vilniaus universiteto Šiaulių akademija (Lietuva)

Nuolat kylantys darbo reikalavimai, padidintas dėmesio centras stovint auditorijoje prieš studentus, didėjantys reikalavimai aukštosioms mokykloms, aukštojo mokslo sistemos pertvarkymai ir prasidėjusi koronaviruso SARS-CoV-2 sukeltos užkrečiamosios ligos COVID-19 pandemija, nuotolinis mokymasis yra veiksniai, nulemiantys aukštosios mokyklos dėstytojo darbo sąlygas ir nuolatinį stresą. Patiriamas stresas viena vertus sustiprina motyvaciją, suteikia „starto aikštelę“ siekti aukštesnių pasiekimų, kita vertus, užsitęsęs ir tapęs chronišku stresas silpnina imunitetą, sukelia psichosomatinis sutrikimus, gali lemti padidėjusį kraujospūdį, sukelti insulto riziką, širdies ligas ir stipriai neigiamai paveikti sveikatą. Minėtos aukštųjų mokyklų dėstytojų darbo sąlygos, tikėtina sukelia padidintą stresą, todėl svarbu tirti dėstytojų psichosocialinės savijautos ypatumus.

Pranešimo metu pristatomas tyrimas, kurio tikslas – atskleisti subjektyviai išgyvenamą aukštosios mokyklos darbuotojų psichosocialinę savijautą institucijos reorganizacijos ir COVID-19 pandemijos laikotarpiu.

Tyrimo duomenims surinkti buvo panaudota Kairio, Bagdono, Liniauskaitės ir Pakalniškienės LPGS-P (lietuviškos psichologinės gerovės skalės papildomas variantas) ir autorinis stresinių situacijų klausimynas. LPGS-P skalę sudarė 17 teiginių, kuriuos buvo prašoma respondentų įvertinti balais nuo 1 iki 10. Stresinių situacijų skalės teiginius buvo prašoma įvertinti nuo 1 iki 6 balų.

Kuo aukštesnis streso balas, tuo prastesnė psichosocialinė savijauta: Pearson'o koreliacijos koeficientas $r = -0,419^{**}$, $p = 0,003$. Subjektyviu respondentų požiūriu išgyvenamo streso lygis 10 balų skalėje yra aukštesnis, negu aritmetinis vidurkis: $M = 6,42$; $SD = 2,16$.

Subjektyviai savo psichologinę gerovę, kaip žemą, suvokia 6 darbuotojai, kaip vidutinę – 37 darbuotojai; kaip aukštą – 5 darbuotojai iš 48 apklausoje dalyvavusių.

Kuo didesnis darbo krūvis, tuo aukštesnį streso lygį patiria darbuotojai, kuo aukštesnį streso lygį patiria darbuotojai tuo labiau jie mano, kad jų darbas nėra įkvepiantis; kuo aukštesnis streso lygis, tuo labiau jie linkę prisipažinti, kad jaučia nusivylimą savo profesija.

Literatūra:

Kairys, A., Bagdonas, A., Liniauskaitė, A. ir Pakalniškienė, V. (2013). LPGS: lietuviškoji psichologinės gerovės skalė. Naudojimo vadovas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

**VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ SOCIALINIO
ĮSITRAUKIMO GALIMYBĖS BEI EGZISTUOJANČIOS
PROBLEMOS**

Giedrė Slušnienė
Klaipėdos valstybinė kolegija (Lietuva)

Senėjimas yra sudėtingas, tačiau visiškai normalus biologinis procesas, kurio neįmanoma išvengti (Mikulionienė ir kt., 2018). Gyventojų senėjimo problemomis vis labiau domisi tarptautinė ir nacionalinė politika, pabrėždama pagyvenusių žmonių socialinę atskirtį ir būtinybę juos integruoti į šiuolaikinę visuomenę. Europoje išryškėjo sparčios gyventojų senėjimo tendencijos, kurias daugiausiai lemia mažas gimstamumas, vidutinės gyvenimo trukmės ilgėjimo procesai, didelio masto emigracija, kurios branduolį paprastai sudaro jauni darbingo ir reproduktyvaus amžiaus žmonės. Manoma, kad iki 2060 metų dvigubai padidės 65 ir vyresnių žmonių skaičius darbingo amžiaus žmonių atžvilgiu, todėl būtina sudaryti sąlygas oriam, sveikam ir aktyviam gyventojų senėjimui (Eurostat, 2020). Tai turėtų tapti kiekvienos valstybės prioritetiniu uždaviniu.

Pranešimo metu pristatomas tyrimas, kurio tikslas – atskleisti vyresnio amžiaus žmonių socialinio įsitraukimo galimybes ir egzistuojančias problemas. Atliekant tyrimą buvo atliktas pusiau struktūruotas interviu. Tyrimo dalyviai atrinkti pagal tyrėjos numatytą charakteristiką bei pageidaujamą patirtį (amžius nuo 70 – 85 metų), siekiant atskleisti išsamesnį tiriamojo reiškinių supratimą. Tyrimo dalyviai – 6 vyresnio amžiaus (70-85 metų) asmenys.

Tyrimo rezultatai parodė, kad vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimas ekonominiame, socialiniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime yra pakankamai menkas, o kai kuriais aspektais tyrimo dalyviai patiria ir susvetimėjimą bei atstūmimą nuo didžiosios visuomenės dalies. Vieni tyrimo dalyviai akcentuoja visuomenės lygmens procesus, kiti – individo lygmens; vieni ekonomines atskirties dimensijas – materialinį nepriteklių, kiti – socialinį, t. y. socialinių paslaugų neprieinamumą, prasmingų socialinių santykių nebuvimą ir kt. Ši socialinė situacija turi įtakos ir informantų gyvenimo kokybei.

Literatūra

Eurostat. (2020). Statistics Explained Glossary. (Žiūrėta 2021, spalio 13 d.). Prieiga: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Thematic_glossaries.

Mikulionienė, S., Rapolienė, G., Valavičienė, N. (2018). Vyresnio amžiaus žmonės, gyvenimas po vieną ir socialinė atskirtis. Monografija. Vilnius: UAB BALTO print.

**GLOBALUSIS ŠVIETIMAS - ĮRANKIS DARNAUS
VYSTYMO SI NUOSTATŲ SKLAIDAI ŠVIETIME**

Indrė Augutienė
VšĮ Pasaulio piliečių akademija (Lietuva)

Globalusis švietimas – tai švietimas, padedantis žmonėms atverti akis, skatinantis jų mintis apie globalaus pasaulio realijas, ir raginantis veikti, kad pasaulyje būtų daugiau teisingumo, lygybės ir pagarbos žmogaus teisėms.

2015 m. Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos metu priimtoje naujoje Darnaus vystymosi darbotvarkėje įvardytas siekinys iki 2030 metų užtikrinti, kad visi besimokantys asmenys įgytų žinių ir gebėjimų, reikalingų darniam vystymuisi skatinti, įskaitant, be kitų dalykų, švietimą darnaus vystymosi ir darnios gyvensenos, žmogaus teisių, lyčių lygybės, taikos ir nesmurtinės kultūros skatinimo, pasaulinės pilietybės bei kultūrų įvairovės ir kultūros indėlio į darnų vystymąsi vertinimo klausimais. Šiuo pagrindu globalusis švietimas tapo įrankiu darnaus vystymosi nuostatų sklaidai švietimo sistemose.

2018 m. EBPO PISA mokinių globaliųjų kompetencijų tyrimas atskleidė, kad Lietuvoje 15-mečiai teigia žinantys globalias temas, mato save kaip pasaulio piliečius, teigia, kad jiems svarbu rūpintis aplinka. Tačiau tenka pastebėti, kad didelės dalies mokinių gebėjimai suprasti globalių klausimų kompleksškumą, pasirinkti tinkamus informacijos šaltinius jų vertinimui, suvokti globalių problemų pasekmes yra gana menki. Didelė dalis mokinių mano, kad jų elgsena neturi įtakos žmonėms kitose šalyse, netiki, kad patys gali prisidėti prie globalių problemų sprendimo. Be to, 15-mečiai menkai dalyvauja pilietinėse veiklose, skatinančiose darnų pasaulio vystymąsi.

Globaliojo švietimo veikla Lietuvoje iki šiol yra itin fragmentuota. Atnaujinant bendrojo ugdymo programas, siekiama, kad darnaus vystymosi temos ir globaliojo švietimo aktualus turinys būtų integruojamas į turiniu susijusių dalykų bendrąsias programas. Siekiant didesnės, sistemiškos ir kokybiškos jo sklaidos Lietuvos švietimo sistemoje, svarbu taikyti inovatyvius ir efektyvius modelius, įgalinančius keisti mokyklos kultūrą, užtikrinančią tarpdalykinę integraciją ir efektyvų horizontaliųjų kompetencijų, tame tarpe ir globaliojo pilietiškumo, integravimą ugdymo procese; skirti ypatingą dėmesį mokytojų rengimui ir jų kvalifikacijos tobulinimui, siekiant užtikrinti globaliojo pilietiškumo kompetencijų

sėkmingą plėtojamą ir integravimą ugdymo procese; skirti pakankamą dėmesį globalioms temoms atnaujintų bendrojo ugdymo programų metodinėse rekomendacijose ir pavyzdiniuose ilgalaikiuose ugdymo planuose; skirti dėmesį metodinių priemonių ir įrankių parengimui.

Literatūra

Augutienė, I., Pakutinskas, P. (2020). Globalusis švietimas – esama situacija, poreikiai ir galimybės, Nacionalinė nevyriausybinų vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platforma, Vilnius, <https://vbplatforma.org/LT/biblioteka/568>

Carvalho da Silva, M., Cabezudo, A., Cicala, F., & De Bivar Black, M. (2019). Global Education Guidelines. Concepts and Methodologies on Global Education for Educators and Policy makers. Lisbon: North-South Centre of the Council of Europe.

Jugtinių Tautų Generalinės asamblėjos rezoliucija “Keiskime mūsų pasaulį: Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų”. (n.d.). Retrieved from Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija: <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/es-ir-tarptautinis-bendradarbiavimas/darnus-vystymasis/darnus-vystymasis-ir-lietuva/jt-darbotvarke-2030-darnaus-vystymosi-tikslai-ir-kiti-tarptautiniai-susitarimai>

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. (2019, 11 18). Dėl Bendrųjų programų atnaujinimo gairių patvirtinimo, Nr. V-1317

OECD (2020), PISA 2018 Results (Volume VI): Are Students Ready to Thrive in an Interconnected World?, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/d5f68679-en>

**ĮTRAUKAUS UGDYMO ĮGYVENDINIMAS RENGIANT
ŠOKIO PEDAGOGUS VILNIAUS KOLEGIJOJE**

Rasa Prokurotienė
Vilniaus kolegija (Lietuva)

Pagrindiniame šalies strateginiame dokumente Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ teigiama, jog „pasaulis nuolat kinta. Būtina greičiau į tai reaguoti, išnaudoti galimybes, keistis ir prisitaikyti prie pokyčių“ (2012).

Pranešimo tikslas – apžvelgti Vilniaus kolegijos šokio mokytojų rengimą įtraukiojo ugdymo kontekste.

Valstybės švietimo 2013–2022 metų strategijoje sakoma: „Atsiliekame pagal įtraukties į ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą, suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą lygį <...> Būtina plėtoti švietimo sistemos alternatyvas, kurios būtų prieinamos, patrauklios ir vertingos dabar menkai į mokymąsi įtrauktoms visuomenės grupėms <...> Nacionaliniu ir tarptautiniu mastu švietimo sistemai keliami vis aukštesni kokybės standartai, vis labiau keliama profesinė mokytojų ir dėstytojų kompetencijos kartelė, nuolat didėja reikalavimai studijų aplinkai“ (2014). Vilniaus kolegijos Šokio pedagogikos studijų programos paskirtis – parengti pedagogą, gebantį pasiekti bendrosiose ugdymo programose numatytų ugdymo rezultatų, sudarantį sąlygas mokiniui išsiugdyti dorinės, socialinės, kultūrinės ir pilietinės brandos bei tautinės savimonės pamatus, įgyti integralius bendrųjų ir dalykinių kompetencijų pagrindus bei išbandyti save įvairiose veiklos srityse, siekiant apsispręsti dėl tolesnio ugdymosi kelio pasirinkimo, sudarant sąlygas mokiniui pasiekti asmenybinę brandą, įgyti bendrąsias ir dalykines kompetencijas, apsispręsti dėl savo profesinės karjeros.

Studijų programos dėstomų dalykų turinys orientuotas į studentų gebėjimą išskirti mokinių specialiuosius poreikius, pagrindines kategorijas, taikyti integruoto ugdymo strategijas, analizuoti mokymosi sunkumų turinčių vaikų ugdymo šokiu metodiką, sudaryti ypatingai gabių vaikų ugdymo šokiu planą bei įvertinti specialiųjų poreikių vaikų ugdymo šokiu aktualijas. Siekiant įvertinti Šokio pedagogikos studijų programos veiksmingumą, rezultatyvumą, atitikimą europiniams standartams, analizuojami pedagogų rengimą reglamentuojantys dokumentai, dalykų aprašai, aiškinamasi ar absolventai patenkinti studijų programa, kuo

programa yra ypatinga. Studijų programos turinio analizė, absolventų bei socialinių partnerių nuomonė ypač svarbi, siekiant nuolatinio tobulėjimo, įvedant naujas, aktualias disciplinas, atsisakant šios dienos poreikių neatitinkančių dalykų.

Šokio mokytojų rengimas įtraukiojo ugdymo kontekste keičiasi. Šokio pedagogikos studijų programos dėstomų dalykų turinį orientuojant į įtraukijį ugdymą.

Literatūra

Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. (2012).

Valstybinė švietimo 2013 – 2022 metų strategija. ŠMM aprūpinimo centras. (2014).

KRIMINALINĖ SUBKULTŪRA KAIP NUTEISTŪJŲ RESOCIALIZACIJOS VEIKSNYS

Greta Čereškaitė
Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija (Lietuva)

Aušra Simoniukštytė
Vilniaus kolegija (Lietuva)

Lietuva užima pirmąją vietą Europos Sąjungoje pagal įkalinusių asmenų skaičių, didelė dalis nusikaltusiųjų įvykdo pakartotinius nusikaltimus – vien tik per pirmus dvejus metus po išėjimo iš įkalinimo įstaigos pakartotinai nusikalsta net 24,6 proc. buvusių kalinių (Sakalauskas ir kt., 2020).

Kaip pastebi tyrinėtojai, vienas iš svarbiausių recidyvinio nusikalstamumo rizikos veiksnių yra nepakankamai efektyviai vykdoma nuteistųjų resocializacija bei socialinė rehabilitacija įkalinimo įstaigose (Kublickienė, 2014; Kury, Brandenstein, 2009, Sakalauskas, 2015).

Pranešime, remiantis 2021 m. Gretos Čereškaitės atlikto tyrimo duomenimis, nagrinėjamas pataisos ir pusiaukelės namų darbuotojų, įkalinusių asmenų bei buvusių kalinių požiūris į kriminalinę subkultūrą kaip nuteistųjų resocializacijos veiksnių. Pranešimo autorės teigia, jog viena pagrindinių sėkmingos kalinių resocializacijos kliūčių yra vyrų kalėjimuose įsitvirtinusi kriminalinė subkultūra, kuri skatina smurtinį nuteistųjų elgesį pataisos įstaigose bei pakartotinius nusikaltimus grįžus į laisvę. Tyrimo duomenys atskleidė, kad pusiaukelės namai, tikslingai ir sistemiškai rengdami nuteistuosius gyvenimui laisvėje, kurdami pozityvius santykius, užtikrindami nuteistiesiems tinkamas buitines sąlygas, sėkmingai eliminuoja kriminalinės subkultūros poveikį nuteistųjų elgesiui ir sumažina pakartotinio nusikalstamumo tikimybę.

Literatūra

Kublickienė, L. (2014) Vyriškumas kriminalinėje subkultūroje ir nuteistųjų resocializacijos galimybės. Kultūra ir visuomenė. Socialinių tyrimų žurnalas, 2014 5 (3), 35-55. Prieiga per internetą: https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/339/3/ISSN2335-8777_2014_N_5_3.PG_35-56.pdf

Kury, H. ir Brandenstein, M. (2009). „Naujo poreikio bausti“ klausimu – ar griežtesnės bausmės yra veiksminga nusikalstamumo prevencijos priemonė? Teisės problemos, 2(64), 5-61. Prieiga per internetą: <https://teise.org/wp-content/uploads/2016/10/2009-2-kury-brandenstein.pdf>

Sakalauskas, G. (2015). Kalinimo sąlygos ir kalinių resocializacijos prielaidos. Teisės problemos, 2(88), 5-53. Prieiga per internetą: <https://teise.org/wp-content/uploads/2016/05/test.pdf>

Sakalauskas, G., Jarutienė, L., Kalpokas, V. ir Vaičiūnienė, R. (2020). Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos. Vilnius: Žara. Prieiga per internetą <https://teise.org/wp-content/uploads/2020/03/Kalinimo-salygos.pdf>